

JAARVERSLAG 2023

Inhoud

1	Missie, visie en doelstellingen	2
1.1	Missie	2
1.2	Visie	2
1.3	Doelstellingen	2
1.4	Participatory storytelling	2
2	Rechtsvorm en bestuursmodel	3
2.1	Rechtsvorm.....	3
2.2	Bestuursmodel.....	3
3	Verslag Raad van Toezicht	3
3.1	Vergaderingen Raad van Toezicht	3
3.2	Wisseling in Raad van Toezicht	3
4	Activiteitenverslag	3
4.1	Erasmiaanse Namen 2023.....	3
4.2	Het Vergeten Lyceum.....	7
5	Evaluatie speerpunten beleidsplan	9
6	Toepassing Governance Code Cultuur	10

1 Missie, visie en doelstellingen

1.1 Missie

Stichting Sanderling richt zich op het verzamelen en beschikbaar maken van authentieke verhalen, herinneringen, ervaringen, dromen en ideeën van en over gewone mensen binnen de domeinen natuur, cultuur en ontmoetingen. Zo wil de stichting mensen inspireren en verbinden, vastleggen wat niet vergeten mag worden, schoonheid en vergankelijkheid vastleggen, participatie stimuleren en bewustwording kweken voor wat onze wereld waardevol maakt: natuur, cultuur en intermenselijk contact. De verhalen die de stichting wil verzamelen vallen uiteen in twee groepen: verhalen, herinneringen en ervaringen (gericht op het verleden) en dromen en ideeën (gericht op de toekomst).

1.2 Visie

Stichting Sanderling droomt van een wereld waarin mensen de waarde inzien van natuur, cultuur, diversiteit en intermenselijk contact.

1.3 Doelstellingen

Met haar projecten heeft Stichting Sanderling de volgende doelstellingen:

- Mensen inspireren en verbinden,
- Vastleggen wat niet vergeten mag worden,
- Schoonheid en vergankelijkheid vastleggen,
- Participatie stimuleren,
- Bewustwording kweken voor wat onze wereld waardevol maakt: natuur, cultuur, diversiteit en intermenselijk contact.

1.4 Participatory storytelling

Stichting Sanderling richt zich op *participatory storytelling*, een meerstemmige vorm van verhalen vertellen waarbij mensen hun eigen ervaringen, herinneringen, dromen en ideeën delen over een overkoepelend thema. Uit de samengevoegde verhalen ontstaat een web van betekenis; een meerstemmige kroniek die het individuele overstijgt.

2 Rechtsvorm en bestuursmodel

2.1 Rechtsvorm

Stichting Sanderling is een stichting. Sinds 3 juni 2020 heeft de stichting de status van culturele ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling).

2.2 Bestuursmodel

Stichting Sanderling werkt met een dualistisch bestuursmodel met twee organen: een uitvoerend bestuur en een toezichthoudende Raad van Toezicht. Het bestuur legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht.

3 Verslag Raad van Toezicht

3.1 Vergaderingen Raad van Toezicht

In 2023 is het bestuur tweemaal samengekomen, eenmaal fysiek en eenmaal online.

3.2 Wisseling in Raad van Toezicht

Op 27 juli 2023 trad Julia van de Graaff vrijwillig terug uit de Raad van Toezicht om zich ten volle te kunnen richten op haar filmprojecten. Julia's hulp en advies bij met name de implementatie van de nieuwe Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen waren van grote waarde. Julia was op 1 oktober 2020 aangetreden als bestuurslid. Sjoerd Karsten werd verwelkomd als lid van de Raad van Toezicht.

4 Activiteitenverslag

4.1 Erasmiaanse Namen 2023

In 2023 ging het project Erasmiaanse Namen zijn vierde jaar in. Het project bestaat uit een educatief project, een jaarlijkse tentoonstelling en invulling aan de jaarlijkse plechtigheid rondom de Dodenherdenking.

Educatief project

In 2023 gaven zes zesdeklassers zich op om hun profielwerkstuk te schrijven over een van de Erasmiaanse oorlogsslachtoffers. Alle zes kozen zij een naam van de shortlist:

- **Charles Jacob van Witsen** ('Charles', Rotterdam, 1920 – Auschwitz, 1944),
- **David van Witsen** ('Daaf', Rotterdam, 1924 – Auschwitz, 1942),
- **Harry Hijman Tels** ('Harry', Rotterdam, 1897 – Mauthausen, 1942),
- **Herbert Samuel Cohen** ('Herbert', Rotterdam, 1925 – Dachau, 1945),
- **Markus Sigmund Kindler** ('Mundi', Chemnitz, 1924 – Sobibor, 1943),
- **Salomon Alexander Maarszen** ('Sally', Rotterdam, 1922 – Auschwitz, 1942).

De leerlingen werden begeleid door Anne Schram Ouweneel van Stichting Sanderling. Op haar aanraden stuurde de school het profielwerkstuk van Jada Diwan, over Harry Hijman Tels, in voor de Nescio-prijs van de Radboud Universiteit Nijmegen. Jada was een van de zeven genomineerden. Hoewel Jada's nominatie niet verzilverd werd in een bekroning, is het toch een enorme prestatie. Uit de laudatio:

"Het primairebronnenonderzoek dat jij hebt uitgevoerd is zeer uitzonderlijk voor een profielwerkstuk. Jij hebt zelfstandig archiefonderzoek gedaan in het schoolarchief, het gemeentearchief en in kamparchieven." [En tweemaal in het Nationaal Archief, voegt de begeleider hieraan toe.] "Op basis van dit onderzoek, en een zelf afgenomen interview met de nabestaanden, heb je een zeer volledige biografie van Harry kunnen samenstellen. Wat daarnaast opvalt, is dat waar jij niet over primaire bronnen over het leven van Harry beschikte, je dit op een gedegen manier hebt aangevuld met bronmateriaal over mensen in eenzelfde situatie, bijvoorbeeld in het geval van een medegevangene in kamp Natzweiler. Ik heb hier vanochtend hier nog college over gegeven, over hoe belangrijk het is om verschillende bronnen samen te pakken om de context te kunnen schetsen. Je toont je ook echt een historicus in de dop als het gaat over bronnenkritiek. Je hebt een reflectie geschreven over het verzamelen en het gebruik van bronmateriaal, van mogelijke lacunes en ideeën voor vervolgonderzoek." [En over het project Erasmiaanse Namen:] "Dit Erasmiaanse Namen-project is een prijzenswaardig project".

Karin Koolen van het schoolbestuur Stichting BOOR interviewde Jada over haar profielwerkstuk. Het levensverhaal van Harry Hijman Tels kwam in 2024 te hangen op de tentoonstelling Erasmiaanse Namen. Dankzij de combinatie van educatief project en tentoonstelling groeit de tentoonstelling elk jaar aan met nieuwe verhalen.

Meer informatie en foto's:

 www.sanderling.nl/onderzoek-erasmiaanse-namen-2023-2024/

Tentoonstelling

In mei 2023 maakte Stichting Sanderling op het Erasmiaans Gymnasium voor de derde keer de tentoonstelling Erasmiaanse Namen. Dit jaar had de tentoonstelling de vorm van een installatie. Uitgangspunt was om de Erasmiaanse Namen voor het eerst in bijna tachtig jaar een gezicht te geven. Dat is gelukt. Op de tentoonstelling hingen de portretten van ongeveer 70 van de 130 Erasmiaanse oorlogsslachtoffers aan Erasmiaans-groene linten. De foto's bewogen zachtjes op onbestemde windstromen in het gebouw. Het was ontroerend, indrukwekkend en mooi.

De foto's waren beschreven door leerlingen. Onder de personalia schreven zij op elke foto één vraag. 'Wat zijn jouw dromen?' 'Naar welke plekken had je nog willen gaan?' 'Was je vaak bang?'

Op de tentoonstelling hingen ook de levensverhalen van drie Erasmiaanse Namen:

- **Louis Sigismund Asch** (Antwerpen 1913 – Auschwitz, 1942) – onderzocht door Erasmiaan Zoé Ronzière
- **Martha Froukje Mees** (Veendam, 1892 – Ravensbrück, 1945) – onderzocht door Erasmiaan Jagriti Yadav
- **Gerk Oberman** (Heemstede, 1918 – Leusden, 1945) – onderzocht door Oberman NL Familiegesciedenis en Anne Schram van Stichting Sanderling.

Met de tentoonstelling nodigt de school de huidige generatie Erasmianen uit om zowel letterlijk als figuurlijk langer stil te staan bij de personen die schuilgaan achter de namen.

Meer informatie en foto's:

www.sanderling.nl/tentoonstelling-erasmiaanse-namen-2023/

Plechtigheid

Ook in 2023 was Stichting Sanderling nauw betrokken bij de organisatie van de plechtigheid. Zo regelde Stichting Sanderling de gastspreker (auteur Rob Bakker) en was zij nauw betrokken bij de planning en de voordrachten. Voorafgaand aan de plechtigheid werd de film *Erasmiaanse Namen* getoond, die Stichting Sanderling produceerde in 2020. Daarna was er een toespraak van de rector, gevolgd door de lezing van Rob Bakker. Na de lezing lazen leerlingen de namen voor van de 130 Erasmiaanse oorlogsslachtoffers.

Meer informatie en foto's:

www.sanderling.nl/erasmiaanse-dodenherdenking-2023/

Samenvattend

Met het project *Erasmiaanse Namen* hebben Stichting Sanderling en het Erasmiaans Gymnasium niet alleen de traditionele dodenherdenking op de school een nieuwe impuls gegeven, maar ook een manier gevonden om vast te leggen wat niet vergeten mag worden, om kennis over de Tweede Wereldoorlog onder leerlingen te vergroten, om historische sensatie te creëren, om empathie op te wekken bij de

leerlingen, en om leerlingen van toen en nu te verbinden. Erasmiaanse Namen laat zien dat de Erasmiaanse Namen geen 'lege' namen zijn, maar dat achter elke naam een verhaal schuilt. Pas wanneer de verhalen achter de namen bekend worden, zullen de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog ten volle tot ons doordringen.

4.2 Het Vergeten Lyceum

Introductie project

Stel je voor dat je plotseling van school moet, vanwege je afkomst, je uiterlijk of je geloof. Stel je voor dat je wordt weggestopt in een verlaten, gebombardeerd schoolgebouw. Stel je voor dat je rechten worden afgenomen. Dat je ouders niet meer mogen werken. Dat al hun bezittingen hen worden afgenomen. Stel je voor dat niet meer met de tram mag. Dat je niet meer mag fietsen. Dat je niet meer naar het park mag, naar het zwembad, naar buiten. Stel je voor dat je uit je land wordt gezet, samen met je ouders, of – nog erger – alleen.

Het Vergeten Lyceum is een eigentijds, educatief online museum over een vergeten oorlogsschool, het Gemeentelijk Joods Lyceum Rotterdam (1941-1943). Het project is gericht op middelbare scholieren in Rotterdam en omstreken. Met het project wil Stichting Sanderling de waarde van rechtstaat en democratie benadrukken, de gevaren belichten van *fake news* en propaganda, meer waardering kweken voor diversiteit en leerlingen stimuleren om zich in te leven in anderen. Daarnaast wil de stichting de kennis over Jodenvervolging en Holocaust vergroten. Ten slotte wil de stichting het verhaal van het Joods Lyceum uit de vergetelheid halen, de leerlingen van het Rotterdamse Joods Lyceum een naam en een gezicht geven, en hun verhalen naar de leerlingen van nu brengen.

Als onderdeel van het project wordt een waaier aan lesbrieven en lesideeën ontwikkeld. Docenten kunnen deze educatiemogelijkheden inzetten rondom de landelijke Dodenherdenking of tijdens reguliere lessen Nederlands, geschiedenis, filosofie of burgerschapsvorming.

Het verhaal van het Joods Lyceum laat zien wat de ultieme consequentie is van denken in 'wij' en 'zij'. Wat begint met het uitsluiten van mensen – omdat ze een andere huidskleur hebben, een andere geaardheid, een ander geloof, een andere culturele achtergrond – kan eindigen met ontrechting, gedwongen segregatie, isolatie, deportatie en vernietiging.

Activiteiten in 2023

- **Fondsenwerving:** In 2023 ging Stichting Sanderling op zoek naar financiering om dit project mogelijk te maken. De volgende fondsen zegden in 2023 een bijdrage toe, soms onder voorwaarden: vfonds, Cultuurfonds Zuid-Holland, Elise Mathilde Fonds en Erasmusstichting. De fondsenwerving gaat door in 2024.
- **Donaties:** Op 25 november 2023 traden H. en T. in het huwelijk. Hun wens was dat de opbrengst van de kerkelijke collecte ten gunste zou komen aan het

5 Evaluatie speerpunten beleidsplan

Voor de periode 2023–2025 had het bestuur de volgende speerpunten geformuleerd.

5.1 Organisatie

- **Het vaststellen van een beleidsplan voor de periode 2023-2025.**
Status: ● Afgerond.
- **Het aanstellen van een zakelijk leider voor het project Het Vergeten Lyceum.**
Status: ● Alternatief beleid. Michiel Langelaar is zakelijk adviseur. De behoefte aan een zakelijk leider blijft bestaan.
- **Het verankeren van de Governance Code Cultuur in de organisatie.**
Status: ● In uitvoering. Het bestuur heeft een plan van aanpak gemaakt voor de toepassing van de drie gedragscodes in de cultuursector: de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie. Dit plan van aanpak heeft de vorm van een KPI-model. Het streven is om alle elementen van de codes (voor zover van toepassing) in juli 2028 geïmplementeerd te hebben, met elk jaar een evaluatiemoment in juli.

5.2 Projecten

- **Financiering vinden voor het project Het Vergeten Lyceum.**
Status: ● In uitvoering.
- **Inhoudelijke doelstellingen behalen voor het project Het Vergeten Lyceum.**
Status: ● In uitvoering.
- **Financiering vinden voor het project Natuurbelevissen (vanaf 2024).**
Status: ● Dit project is uitgesteld. De financiering zal pas beginnen na afloop van het project Het Vergeten Lyceum.

5.3 Publiciteit

- **Het lanceren van de website Het Vergeten Lyceum.**
Status: ● De website is in ontwikkeling. Lancering in 2025.
- **Het creëren van publiciteit rondom Het Vergeten Lyceum en Stichting Sanderling.**
Status: ● Pas rondom de lancering zal de publiciteit worden gezocht.

5.4 Financieel

- **Het creëren van een beperkt eigen vermogen om de stichting zo in de toekomst minder afhankelijk te maken van externe financiering.**
Status: ● Wellicht niet realistisch.

6 Toepassing Governance Code Cultuur

Implementatie en toepassing

De Raad van Toezicht en het bestuur van Stichting Sanderling onderschrijven de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur, de Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code. Het bestuur heeft een plan van aanpak gemaakt voor de toepassing van deze drie gedragscodes in de organisatie. Dit plan van aanpak heeft de vorm van een KPI-model. Het streven is om alle elementen van de codes (voor zover van toepassing) in juli 2028 geïmplementeerd te hebben, met elk jaar een evaluatiemoment in juli. Het bestuur heeft het initiatief genomen voor het verankeren van de code in de organisatie en draagt zorg voor het naleven van de code door de organisatie. De raad van toezicht houdt toezicht op het naleven van de code en evalueert dit jaarlijks.

Overleg met de interne en externe belanghebbenden

Het bestuur van Stichting Sanderling geeft bij de invulling van haar projecten grote ruimte aan betrokkenheid van belanghebbenden: nabestaanden en verwanten van oorlogsslachtoffers, vrijwilligers, leerlingen en docenten van scholen, historisch onderzoekers.

Functioneren van bestuur en raad van toezicht

Het bestuur bestaat uit één persoon. Hoewel dit in het two-tier bestuursmodel niet ongebruikelijk is en statutair toegestaan, zou het bestuur gebaat zijn bij een tweede persoon in de vorm van een zakelijk leider. Het bestuur houdt de Raad van Toezicht ten minste eenmaal per kwartaal per e-mail op de hoogte van de ontwikkelingen.

Belangenverstrengeling of tegenstrijdig belang

Stichting Sanderling waakt tegen belangenverstrengeling en tegen strijdige belangen. Als zich een verstrengeling van belangen dreigt voor te doen van een bestuurder, dient deze dit te melden aan haar of zijn medebestuurders en aan de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht zal bepalen of er sprake is van een tegengesteld belang. In het geval van een tegengesteld belang zal de bestuurder niet deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming over het onderwerp ten aanzien waarvan de belangenverstrengeling zich voordoet. Zie verder de statuten.

Risicobeheersing en interne controle

Het risico van Stichting Sanderling is beperkt, omdat de stichting geen werknemers in dienst heeft en nauwelijks overheadkosten heeft. Per project wordt financiering gezocht. Mocht de fondsenwerving voor een project onvoldoende dekking opleveren, dan kan het project afgeschaald worden.

De stichting maakt gebruik van de diensten van Merel Dercksen van Merel Regelt Het! voor belastingadvies, belastingaangiftes en de boekhouding. De Raad van Toezicht houdt toezicht op de risicobeheersing en doet de interne controle.

Beloningsbeleid, beloning en contractduur en (neven)functies van bestuurders

Personeel wordt ingehuurd en betaald op projectbasis conform een door het bestuur goedgekeurde begroting. Ook de algemeen directeur van de stichting wordt ingehuurd op projectbasis. Zij is bevoegd tot het ondertekenen van subsidie- en fondsaanvragen en tot het afsluiten van inkoopcontracten tot EUR 2.000,00. In 2023 werkte de algemeen directeur incidenteel als tekstschrijver in opdracht.

Honorering, vergoedingsregels en (neven)functies van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Stichting Sanderling vervult haar taken onbezoldigd en kan alleen een vergoeding ontvangen voor gemaakte onkosten.

Het bestuur van Stichting Sanderling heeft dit jaarverslag opgesteld in juli 2024. De Raad van Toezicht heeft dit jaarverslag goedgekeurd op 9 juli 2024.

Mark-David Levin

Rik Zagers

Sjoerd Karsten

voorzitter

vicevoorzitter

penningmeester